

## Heddlu Gogledd Cymru – effeithlonrwydd

### Trosolwg – Pa mor effeithlon yw'r heddlu o ran cadw pobl yn ddiogel a lleihau troseddu?

#### Dyfarniad cyffredinol



Da

Canfu HMIC bod Heddlu Gogledd Cymru yn ddigonol barod i wynebu ei heriau ariannol yn y dyfodol. Mae'r llw wedi rheoli ei gyllid yn dda. Mae wedi wynebu gostyngiadau llai na'r cyfartaledd yn ei gyllidebau ac mae felly wedi wynebu llai o doriadau swyddi, ond mae angen gwneud mwy o waith i gynllunio sut fydd yn rheoli gostyngiadau yn y dyfodol. Yn rhaglen archwiliad gwerthfawrogi'r heddlu'r llynedd, a ystyriodd sut oedd heddluoedd wedi bodloni her y cyfnod adolygiad o wariant cyntaf, dyfarnwyd bod Heddlu Gogledd Cymru yn dda.

#### Crynodeb

Mae HMIC yn barnu bod Heddlu Gogledd Cymru yn dda. Mae'r heddlu wedi rheoli ei gyllid yn dda ac wedi gallu lleihau effaith toriadau cyllideb ar blismona rheng flaen. Dim ond lleihad bychan iawn a gafwyd ym maint cyffredinol y gweithlu. Mae'r heddlu'n gweithio'n adeiladol ar y cyd â heddluoedd eraill a phartneriaid lleol. Mae wedi sefydlu gweledigaeth glir i wella plismona ac mae staff yn gweithio'n dda i gyflawni gwasanaethau gwell.

Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi cydnabod pwysigrwydd cael gwell dealltwriaeth o alw er mwyn sicrhau y gellir defnyddio adnoddau fwyaf effeithiol i flaenoriaethu ac ymateb i anghenion y cyhoedd. Mae angen gwneud mwy i sicrhau y gall swyddogion yr heddlu weithio mor effeithiol â phosibl, trwy ddefnyddio technoleg newydd.

Mae'r model gweithlu presennol wedi ei alinio i'r cynlluniau ariannol ac mae'r arbedion o ostyngiadau yn y gweithlu hyd yn hyn yn gynaliadwy. Fodd bynnag, mae'r heddlu wedi mabwysiadu polisi o gyflogi mwy o swyddogion yr heddlu nag y caniateir yn ei gyllideb ac mae'n defnyddio cronfeydd wrth gefn i gydbwysu'r gyllideb. Nid yw'r ymagwedd hon yn gynaliadwy. Mae Heddlu Gogledd Cymru yn y camau cynnar o bennu sut allai fod angen newid y model plismona i alluogi toriadau pellach yn niferoedd staff a darparu lefelau cynaliadwy ac effeithiol o blismona ar draws Gogledd Cymru.

Mae'r heddlu wedi cynllunio cyllideb gytbwys trwy gydol yr adolygiad o wariant ac wedi gorffen pob blwyddyn hyd at 2014/15 gyda thanwariant. Golyga hyn ei fod wedi gallu cronni lefel uchel o gronfeydd, gyda'r bwriad o fuddsoddi yng nghost newid yn y dyfodol.

## **Pa mor dda mae'r heddlu yn defnyddio ei adnoddau i fodloni galw?**

Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi cydnabod pwysigrwydd cael gwell dealltwriaeth o alw er mwyn sicrhau y gellir defnyddio adnoddau fwyaf effeithiol i flaenoriaethu ac ymateb i alw. Mae wedi gwella ei ddealltwriaeth o alw ac yn rheoli galw yn well ar y pwynt cyswllt cyntaf.

Mae yna strwythurau llywodraethu clir a thrylwyr ar waith i alluogi tîm arweinyddiaeth yr heddlu i gynnal trosolwg o berfformiad a chynnydd ar draws yr holl feysydd busnes a chynlluniau arbedion. Fodd bynnag, nid oes rhaglen newid trosfwaol ar gyfer pawb sy'n ymwneud i ddeall y gyd-ddibyniaeth rhwng yr holl ffrydiau gwaith, cynlluniau arbedion, adolygiadau a phrosiectau eraill sydd eisoes wedi eu gweithredu, ar y ffordd, ac yn arfaethedig

Mae'r heddlu wedi bod yn araf i ddatblygu ymagwedd i fuddsoddi mewn technoleg newydd i uchafu effeithlonrwydd trwy, er enghraifft, ddarparu mynediad i ddata symudol ar gyfer staff rheng flaen. Gallai hyn arafu newid ac mae'n rhwystr posibl i alluogi'r heddlu i reoli gostyngiadau gweithlu gyda'r effaith isaf posibl ar wasanaeth.

Mae HMIC yn cydnabod yr heriau cymhleth mae Heddlu Gogledd Cymru yn wynebu wrth ddatblygu partneriaethau effeithiol yn lleol a rhanbarthol. Mae ymdrechion amlwg yr heddlu i gronni adnoddau cymaint â phosibl i sicrhau cynnydd mewn effeithlonrwydd a gwasanaethau mwy gwydn wedi ein plesio.



**Da**

## Pa mor gynaliadwy a fforddiadwy yw'r model gweithlu?

Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi wynebu gostyngiadau tebyg yn ei wariant â'r rhan fwyaf o heddluoedd yng Nghymru a Lloegr. Mae wedi cael incwm ychwanegol o'r dreth gyngor i wneud iawn yn rhannol am ostyngiadau grant y llywodraeth. Mae'r heddlu felly wedi cyflawni ei arbedion gyda thoriadau llai na'r cyfartaledd i'r gweithlu a dim ond newid cyfyngedig i'r model gweithredu. Mae'r heddlu ar hyn o bryd yn cyflogi mwy o swyddogion yr heddlu nag y mae wedi darparu ar eu cyfer yn y gyllideb, i'w alluogi i fodloni'r holl alwadau ac mae wedi gallu gosod adnoddau ychwanegol mewn ardaloedd sy'n flaenoriaeth. Fodd bynnag, mae hyn yn fforddiadwy dim ond am fod y comisiynydd heddlu a throedd yn ariannu cost swyddogion yr heddlu ychwanegol o'r lefel uchel bresennol o gronfeydd; nid yw hyn yn gynaliadwy.

Mae'r heddlu'n rhagweld y bydd angen lleihau niferoedd y gweithlu i gyflawni gostyngiadau i gyllideb yn y dyfodol, er bod hyn yn dal o gyfran llawer is na'r rhan fwyaf o heddluoedd.

Mae'r heddlu eisoes yn y camau cynnar o gynllunio model gweithredu newydd sy'n gallu darparu plismona effeithiol gyda llai o staff. Nid yw wedi cysylltu'r cynllun gyda gwaith ar leihau galw neu ddefnydd o ddata symudol a gweithio ystwyth yn y dyfodol. Felly nid yw Heddlu Gogledd Cymru yn gallu gwneud penderfyniadau am y model yn y dyfodol nes y gwneir cynnydd pellach ar ddatblygu a chydlynu nifer o feysydd gwaith cysylltiedig.



**Angen gwelliant**

### Meysydd i'w gwella

- Dylai'r heddlu sicrhau bod gan ei fodel gweithredu newydd gyswllt clir i leihau galw a gwaith data symudol a'i fod yn gallu darparu plismona effeithiol gyda gweithlu llai.

## Pa mor gynaliadwy yw sefyllfa ariannol yr heddlu yn y tymor byr a hir?

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru hanes da o reoli ei gyllid, gyda gostyngiad bychan iawn yn niferoedd swyddogion yr heddlu. Mae wedi cyflawni cyfanswm ei ofyniad arbedion o £17.9m dros y cyfnod adolygiad o wariant diwethaf. Trwy gydol y cyfnod hwn mae wedi wynebu llai o doriadau cyllideb na'r rhan fwyaf o heddluoedd eraill. Mae'r heddlu wedi cynllunio cyllideb gytbwys trwy gydol yr adolygiad o wariant ac wedi gorffen pob blwyddyn hyd at 2014/15 gyda thanwariant. Mae hyn wedi golygu bod yr heddlu wedi gallu cynyddu ei gronfeydd mewn cyllid a glustnodwyd ar gyfer cost newid yn y dyfodol i lefel uchel. Mae'r heddlu wedi gosod cyllideb gytbwys ar gyfer 2015/16 gan wneud arbedion o £4.5m.

Arbedwyd mwy o arian nag oedd angen ac mae hyn wedi galluogi'r heddlu i gael un o'r gostyngiadau lleiaf yn nifer swyddogion yr heddlu yn genedlaethol dros y cyfnod adolygiad o wariant. Mae i ba raddau mae'r heddlu'n cydweithredu gydag eraill yn gymharol gyfyngedig. Mae wedi gwneud rhywfaint o ddefnydd o gyllid allanol, ond ni fu'n llwyddiannus mewn cais diweddar am fuddsoddiad mewn technoleg newydd.

Mae'r heddlu'n cydweithio'n agos gyda'r comisiynydd heddlu a throsedd ac mae cynlluniau ariannol yn adlewyrchu'r blaenoriaethau yng nghynllun yr heddlu a throseddu. Ceir cynlluniau manylach i ddarparu hyder y gall yr heddlu gyflawni'r rhan fwyaf o'i arbedion gofynnol hyd at 2016/17. Mae nawr yn datblygu cynlluniau pellach i leihau gwariant wedi 2016/17.



**Da**